

Met pta voluptat. Neque volore,
quis proribea des untiat quatiur?
Et ut reicatem volorest, queFicia
consecust, ut quiamet as ut
denis esequi vidSuntiorum fugit
parumqui blantotatem vellandae
lab inveriassus et facia dolore,

“MET DE ZON EROP LIJKT DIT HOUT ZILVER, BIJ SCHEMER IS HET DIEP, DIEP ZWART”

Als kind mocht Pieter Weijnen graag fikkie stoken en als architect gaf hij menig huis een open haard. Dus toen hij in aanraking kwam met Shou Sugi Ban, een Japanse techniek om hout zwart te blakeren, was hij verkocht.

fotografie ERNIE ENKELAAR | tekst EVELINE STOEL

Beris sam in perferi busdam, quid ea
doloria ped entque prae catur? Aper
ad ma dolupta sitionseque laceserov

PORTRAIT

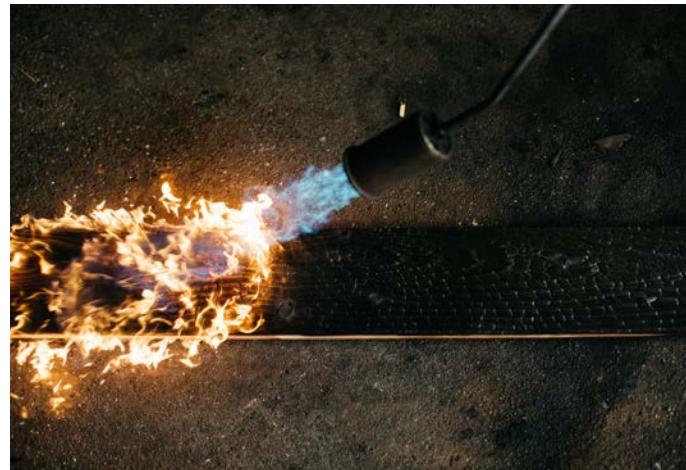

d

Doordeeweeks rijdt Pieter Weijnen iedere ochtend in zijn knaloranje elektrische auto van Amsterdam naar Leersum, een dorp op de Utrechtse Heuvelrug. Een rit van een uur, maar dat deert hem niet. 'Ik rijd naar het bos toe, dat is een fijn vooruitzicht. En eenmaal daar ben ik helemaal in mijn element.' Daar, dat is zijn bedrijf Zwarthout, gevestigd in de stallen en bijgebouwen van een voormalige boerderij. Waar ooit varkens in het hooi stonden, worden nu houten planken zodanig verbrand dat ze zwart blakeren zonder hun kracht te verliezen. En waar ooit koeien werden gemolken, werkt nu een jonge meubelmaker aan een vitrinekast met afgeronde hoeken, voor een calvados-merk uit Normandië. 'Een ongeloofelijk ingewikkelde klus,' zegt Pieter terwijl hij een rondleiding geeft, 'maar een perfecte showcase voor ons ambacht.' Dat ambacht heet Shou Sugi Ban, ook wel Yakisugi genoemd, en komt oorspronkelijk uit Japan. Pieter ontdekte het in 2008 op de Biënnale van Venetië, waar hij in contact kwam met architect Terunobu Fujimori, die het regelmatig toepast in zijn werk. 'In Japan wordt deze techniek al eeuwenlang overgedragen van vader op zoon,' vertelt Pieter. 'Na schroeïing heeft het hout een brandvertragende koollaag en is het beschermd tegen ongedierte en schimmels. Ook hoeft je het niet meer te schilderen. Al moet ik toegeven dat ik in eerste instantie vooral viel voor de schoonheid ervan.'

SPELEN MET VUUR

Toen hij Shou Sugi Ban ontdekte, was Pieter nog architect, met drie partners en dertig man personeel. Gebiologeerd door het zwarte hout toog hij naar Naoshima, een Japans eiland vol kunst en zwarte huizen, waar hij het

Met pta voluptat. Neque volore, quis proribea des untiat quatiur? Et ut reicatem volorest, queFicia consecust, ut quiamet as ut denis esequi vidSuntiorum fugit parumqui blantotatem vellandae lab inveriassus et facia dolore, sum hilignihil ium

verbrandingsproces afkeek van een timmerman. Later, toen hij zijn eigen, energieneutrale huis op Amsterdam IJburg bouwde, ging hij er zelf mee experimenteren. 'Op de bouwplaats zette ik steeds drie planken als een koker tegen elkaar en daarin stookte ik een vuurtje. Het rookte enorm – de burens waren niet blij – maar het lukte.' Hij bekleedde zijn gevel met het zwarte hout en haalde er talloze kranten en tijdschriften mee. 'Het was duurzaam én mooi,' verklaart Pieter, 'dat was destijds vrij uniek. Ik woon er nog steeds; het is het beste huis dat ik ooit heb gebouwd.'

Maar hij betaalde er een hoge prijs voor: Pieter viel van een steiger en liep hersenletsel op, waarna er een maximum zat aan wat hij mentaal aankon. 'Als architect moet je van A tot Z bij meerdere projecten tegelijk betrokken zijn, maar dat ging niet meer. Wat niet ter zake deed, ging langs me heen en zodra een gesprek moeilijk of interessant werd, kreeg ik een steekpijn in mijn hoofd. Het kantelpunt kwam toen ik aan de TU Delft een lezing over duurzaamheid moest houden voor tweehonderd studenten. Ik opende mijn computer en kreeg een black-out. Pas toen besepte ik: deze carrière is voorbij.' Achteraf noemt hij zijn ongeluk een blessing in disguise, want het betekende ook het begin van een nieuwe carrière. 'Een

“IK WORD NOG STEEDS BLIJ ALS ER EEN PLANK DE OVEN UIT ROLT”

Met pta voluptat. Neque volore, quis proribea des untiat quatiur? Et ut reicatem volorest, queFicia consecust, ut quiamet as ut denis esequi vidSuntiorum fugit parumqui blantotatem vellandae lab

ZWART-HOUT

DE EIGENAAR

makers Pieter Weijnen en zijn elfkoppige team *werkplaats* de stallen (700 en 150 m2) en schaapskooi (70 m2), van een voormalige boerderij in Leersum, waarin onder meer een oven, houtbewerkingsatelier en showroom zijn gevestigd. Plus 3 ha terrein. *online* [zwarthout.com](https://www.zwarthout.com) *technieken* Shou Sugi Ban, een Japanse techniek om planken zwart te blakeren *favoriete gereedschap* vuur

inveriassus et facia dolore,
sum hiiignihil ium resequam
utatur

Met pta voluptat. Neque
volore, quis proribea des
untiat quatiur?
Et ut reicatem volorest,
queFicia consecust, ut
quiamet as ut denis esequi
vidSuntiorum fugit parumqui
blantotatem vellandae lab

“VUUR IS OER. SYMBOLISCH VOOR ’S AVONDS BIJ HET KAMPVUUR ZITTEN, NATUUR EN VAKMANSCHAP”

collega-architect vroeg of ik ook voor hem
zwarte planken wilde maken. Daarna kreeg
ik weer een verzoek en uiteindelijk moest ik
een oven bouwen om grotere hoeveelheden
hout te kunnen verwerken. Loskomen van de
architectuur was moeilijk, maar uiteindelijk
ook bevrijdend. Als kind mocht ik graag een
fikkie stoken en als architect gaf ik huizen als
het even kon een open haard. Nu mag ik elke
dag met vuur spelen. Ik word nog steeds blij
als er een plank de oven uit rolt.’

DE AFDRUK VAN DE TIJD

Trots laat Pieter de oven zien: een enorm
gevaarte waar via een rolband hout uit Ne-
derland, Nieuw-Zeeland en Afrika doorheen
wordt geleid. Het is de derde versie, gemaakt
van industrieel staal, nadat eerdere exempla-
ren niet bestand bleken te zijn tegen de hitte,
die soms 1600 graden haalt. ‘De houtsoort,
de temperatuur, de nerfstructuur: alles heeft
invloed op het craquelé,’ legt Pieter uit. ‘Ver-
volgens gaan de elementen een rol spelen:
wat doen regen en hagel met het hout? Dat
testen en bestuderen we. Japanners houden
van wabi sabi, de afdruk van de tijd. Neder-
landers willen alles juist mooi houden en
daarom gebruiken we zwaardere houtsoorten
en geven wij sommige varianten een hars- of
olielaag. Zelf vind ik de koollaag onbehan-

deld het mooist. Met zon erop lijkt het zilver,
bij schemer en regen is het diep, diep zwart.’
De showroom, een modern glazen huisje in
een monumentale schaapskooi, vormt een
scherp contrast met de voormalige stallen,
waaraan weinig werd veranderd. Omringd
door beton en baksteen werken hier elf
werknemers, die naast gevelbekleding ook
keukendeurtjes en interieurplanken maken.
Pieter: ‘Deze plek past goed bij het product.
Vuur is oer. Het symboliseert ’s avonds bij het
kampvuur zitten, natuur, vakmanschap. Bijko-
mend voordeel is dat hiernaast een landgoed
ligt. Wij snoeien de bomen van de baron en
gebruiken het hout om onze verwarming te
stoken.’

POSITIEVE VOETAFDRUK

Als architect interesseerde Pieter zich al
vroeg voor duurzaamheid, maar met Zwart-
hout kan hij voor zijn gevoel pas echt impact
hebben. ‘Omdat ik dagelijks maar een paar
uur kan werken, laat ik veel over aan de men-
sen die hier werken – van levenskunsten-
aars tot studenten. Wij hebben een gedeelde
missie: onze CO2-voetafdruk niet alleen
compenseren, maar positief maken door twee
keer zoveel bomen te planten als we gebrui-
ken. Dat spreekt ook klanten aan; tijdens
onze jaarlijkse plant-dag zijn laatst mensen
helemaal uit Maastricht gekomen om het hout
van hun huis opnieuw aan te planten.’
Het zwartgeblakerde hout van Pieter is
inmiddels onder meer te vinden op de gevels
van een designmeubelwinkel in Parijs en
een whisky-distilleerderij in Denemarken,
en in particuliere huizen door heel Europa.
‘Momenteel werken we aan partijen hout voor
een bar in Irak en voor een hotel uit Dubai,’
zegt hij enigszins verwonderd. ‘Die worden
in een boerderijtje in Leersum gemaakt; dat
is toch ongelooflijk? Het klinkt bijna als een
sprookje.’ ●

Met pta voluptat. Neque
volore, quis proribea des
untiat quatiur?
Et ut reicatem volorest,
queFicia consecust, ut
quiamet as ut denis esequi
vidSuntiorum fugit parumqui
blantotatem vellandae lab
inveriasus et facia dolore,
sum hiliignihil ium resequam

Met pta voluptat. Neque
volore, quis proribea des
untiat quatiur?
Et ut reicatem volorest,
queFicia consecust, ut
quiamet as ut denis esequi
vidSuntiorum fugit parumqui
blantotatem vellandae lab
inveriasus et facia dolore,
sum hiliignihil ium resequam

inveriassus et facia dolore,
sum hiiignihil ium resequam
utatur